

1

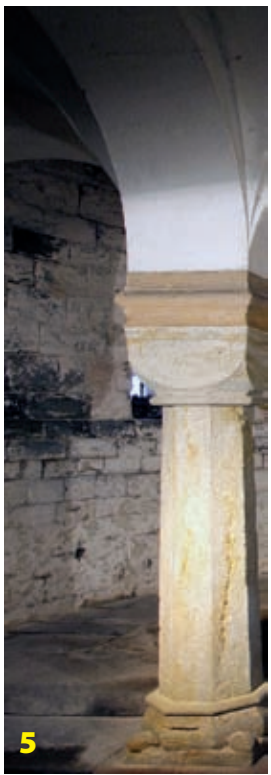
2

3

4

5

Typické znaky románské architektury:

silné neomítnuté zdi z kvádrů (1)

rozložitost staveb - stavělo se do šířky

množství přístaveb

malá okna zakončená kulatým obloukem (4)

sdružená malá okna zakončená obloukem a podepřená sloupky

sloupky s krychlovou hlavicí (5)

ústupkové portály vstupu (3)

vertikální pruhy zdiva mírně vystupující ze zdi členící románskou architekturu - tzv. lizény (2)

valená klenba, jejím překřížením pak vzniká křížová klenba

Označení románská architektura se používá pro architekturu západní, jižní a střední Evropy 11. až 13. století. Ve východní Evropě se v této době i později stavělo byzantským způsobem. Románská architektura není výhradním dílem národů ani zemí románských. Na jejím vývoji se podíleli Germáni, Slované i Anglosasové, tedy i nerománské národy. Tato architektura se vyvíjela na území osídleném různými národy, nemohla proto nabýt svérázně národních rysů, jako tomu bylo například u Egypťanů nebo Řeků. Nebyla ani výrazem jednoho státního útvaru, jakým byla třeba architektura Římanů. Jedinou složkou, která ji spojila, tak byla idea křesťanství.

Vývoj románské architektury byl neobyčejně složitý a mnohoproudý. Jednotlivé země přizpůsobily stavební hmoty, konstrukce, koncepty stavby i její podrobnosti svému vlastnímu zaměření, a proto se tvorba ve Francii, Itálii, Anglii, Německu i jinde od sebe značně liší. Mimo to se na různých místech s proměnlivou intenzitou uplatňovaly vlivy Byzance či islámu.

Románská tvorba sice vynikala rozmanitostí jak v celkovém uspořádání stavby, tak v jednotlivostech, ale nedovedla vše stmelit v takovou jednotu výrazu, jak toho později dosáhla gotika. V románské době proto není snad jediné stavby, na níž by bylo možné pozorovat všechny charakteristické prvky, na všech objektech z té doby se vyskytuje jen některý nebo několik typických znaků. Z tohoto důvodu někteří badatelé nepovažují tuto tvorbu za architektonický sloh v pravém slova smyslu.

V českých zemích je románské období vymezeno přibližně obdobím mezi lety 1000 až 1250. Největší počet dochovaných staveb pochází z 12. století. Románské stavby, které se dochovaly do současnosti, jsou většinou velice skromné, neboť velké a významné stavby byly většinou přestavovány nebo úplně odstraněny. Celkový ráz české románské architektury se neliší od jiných zemí a je provinciální, což je důsledkem postavení naší země v té době. Převažuje západoevropské pojetí, vliv Byzance byl zanedbatelný.

Nejstaršími románskými stavbami byly zřejmě drobné svatyně na knížecích hradech. Současně se okolo roku 1000 a později začaly zakládat další kostely a kláštery, o jejichž podobě není moc známo, snad jen to, že se většinou stavěly ze dřeva. Kromě toho se v 11. století začaly budovat také rozsáhlé baziliky z kamene.

České románské stavby, konkrétně okružové hradní kaple zvané rotundy, byly umělecky a technicky velmi prosté a zachovala se jich celá řada. Malé kostelíky byly později často přestavovány na sakristie nově budovaných chrámů. Kromě toho vznikaly také sestavy složitější. Kamenné stavitelství se později začalo uplatňovat nejen na stavbách církevních, ale i civilních.

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01 Postupice v roce 2011 nákladem 5 000 ks v rámci realizace projektu spolupráce „Posázaví a Rakovnícko – podpora venkovské aktivní turistiky“ • Autoři fotografií: Jaroslav Pelíšek, František Vaniásek, Václav Pošmurný, Zdeněk Sedláček • Grafická úprava: Václav Pošmurný • Tisk: Pavel Fuksa – GraTypoPrint • Autor textů: Ing. Arch. Lubomír Hamarčák, textové úpravy PhDr. Jaroslava Tůmová

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

ROMÁNSKÁ ARCHITEKTURA

V POSÁZAVÍ

1

Kostel sv. Václava v Libouni

2

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Neustupově

3

Základy kostela sv. Kříže v Sázavě

4

Krypta kostela sv. Havla v Poříčí nad Sázavou

5

Kostel sv. Bartoloměje v Kondraci

6

Rotunda sv. Václava v areálu hradu v Týnci nad Sázavou

7

Kostel sv. Jakuba ve Stříbrné Skalici

 Podrobné informace o památkových objektech
najdete v sekci Poznávání webových stránek
www.posazavi.com